

การดูแล ทางทันตกรรม สำหรับผู้บกพร่อง ทางการเห็น

Dental management for visual impairment

ภัสรวล สำเนียง

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
Naresuan University Publishing House
www.nupress.grad.nu.ac.th

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

ภัทรพล สำเริง.

การดูแลทางพันธุกรรมสำหรับผู้บกพร่องทางการเห็น.-พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2563.

274 หน้า.

1. พันธุกรรม. I. ชื่อเรื่อง

617.6

ISBN 978-616-426-202-7

ISBN (e-book) 978-616-426-203-4

สพ.น. 82

ราคา 330 บาท

พิมพ์ครั้งที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564

สงวนลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร ห้ามการลอกเลียนไม่ว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ ไม่ว่าในรูปแบบใด ๆ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร เท่านั้น

ผู้จัดพิมพ์ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

มีวางจำหน่ายที่ 1. ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารวิทยกิจดี ชั้น 14 ซอยจุฬาลงกรณ์ 64 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

สาขา ศาลาพระเกี้ยว กรุงเทพฯ โทร. 0 2218 7000-3

สยามสแควร์ อาคารวิทยกิจดี กรุงเทพฯ โทร. 0 2218 9881, 0 2255 4433

มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก โทร. 0 5526 0162-5

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โทร. 0 4421 6131-2

มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี โทร. 0 3839 4855-9

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ร.ร.จปร.) จังหวัดนครนายก โทร. 0 3739 3023, 0 3739 3036

จัดรัสจามจุรี กรุงเทพฯ โทร. 0 2160 5301

มหาวิทยาลัยพะเยา โทร. 0 5446 6799, 0 5446 6800

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โทร. 0 4492 2662-3

สาขาย่อยคณะครุศาสตร์จันทบุรี โทร. 0 2218 3979

สาขาหัวหมาก โทร. 0 2374 1378

2. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาคารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 0 2579 0113

3. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาคารอเนกประสงค์ ชั้น 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0 2613 3899, 0 2623 6493

สาขา ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โทร. 0 5394 4990-1

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา โทร. 0 7428 2980, 0 7428 2981

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จังหวัดยะลา โทร. 0 7329 9980

4. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร อาคารมหาธรรมราชา จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร. 0 5596 8833-8836

กองบรรณาธิการ

ออกแบบปก

ออกแบบรูปเล่ม

พิมพ์ที่

กองบรรณาธิการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ทางวิชาการของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

สัญญา จันทา

สรญา แสงเย็นพันธ์

ห้างหุ้นส่วนจำกัด พีดีจีคอล จำกัด 194/15 ถนนพญาไท ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

สำนักพิมพ์นี้เป็นสมาชิกสมาคมผู้จัดพิมพ์
และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย
<http://www.thaibooksociety.com>

กรณีต้องการสั่งซื้อหนังสือปริมาณมาก หรือเข้าซื้อเป็นติดต่อก็ได้
ฝ่ายจัดจำหน่ายสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

☎ nuph@nu.ac.th

☎ 0 5596 8833-8836

📧 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

📧 nu_publishing

พิงกับ
กระดาษคุณภาพ เพื่อลดงานคุณภาพ
กระดาษแบบมาตรฐานที่คิด

LINE @nuph

Facebook nuph

คำนำ

ดวงตาเป็นอวัยวะที่สำคัญของร่างกายที่ช่วยในการมอง การอ่าน การเขียน ใช้ในการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ภาวะบกพร่องทางการเห็นเป็นภาวะบกพร่องที่สำคัญ เนื่องจากการมองเห็นเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต นำไปสู่ปัญหาทั้งทางสภาพจิตใจ สังคม การศึกษา และเศรษฐกิจ การเรียนรู้ของกลุ่มคนเหล่านี้ผ่านประสาทสัมผัสที่เหลืออยู่ คือการฟัง การสัมผัส การดมกลิ่น การรับรส ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ รวมถึงสุขภาพช่องปากและภาวะอนามัยช่องปากด้วย

บุคคลทั่วไปรวมถึงบุคลากรทางทันตกรรมมักมีความรู้สึกกลัว ไม่กล้าและกังวลที่จะอยู่ร่วมกับผู้บกพร่องทางการเห็น ไม่ใช่อาการรังเกียจ แต่เป็นเพียงไม่รู้ว่าจะควรปฏิบัติตัวอย่างไร มีอะไรเป็นข้อห้ามหรือข้อจำกัดบ้าง บางส่วนคิดว่าบางการกระทำอาจจะทำให้ผู้บกพร่องรู้สึกไม่ดี กระทั่งกระเทือนจิตใจได้ ทำให้คนทั่วไปรวมทั้งทันตแพทย์ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้บกพร่องทางการเห็นมากนัก

ในหนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมสาเหตุของภาวะบกพร่องทางการเห็น การเข้าใจ การใช้ชีวิตของผู้บกพร่องทางการเห็น สิทธิทางกฎหมายและทางการแพทย์ ปัญหาสุขภาพช่องปากและฟัน รวมถึงปัญหาการเข้าถึงบริการ หนังสือเล่มนี้ขอเสนอเทคนิคการดูแลทางทันตกรรม การให้ทันตสุขศึกษา เพื่อดูแลและสร้างเสริมสุขภาพช่องปากและฟัน เพื่อการดำรงชีวิตประจำวันและเพิ่มคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้บกพร่องทางการเห็นให้เพิ่มขึ้น

ภัชรพล สำเนียง

คำนิยาม

สิทธิที่เท่าเทียมกับคนปกติเป็นสิ่งที่กลุ่มคนตาบอดต้องการมากที่สุด อยากให้คนอื่นคิดว่าคนตาพิการไม่ว่าจะเลื่อนรางหรือไม่เห็นเลยก็ตาม ก็สามารถดำรงชีวิตเฉกเช่นคนปกติได้ แต่ต้องการคำแนะนำช่วยเหลือเพียงเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น ไม่ต้องการคำเยาะเย้ยถากถาง นินทาว่ากล่าว หรือ คำว่า “นำเวทนา สงสาร” หรือ “น่าจะลำบากน่าดู” คำพูดแบบนี้เมื่อผู้พิการได้ยินจะรู้สึกห่อเหี่ยว แต่คนพิการต้องการได้ยินคำว่า “ถึงตาพิการก็สามารถดำรงชีวิตเหมือนคนปกติได้” คำเช่นนี้คือคำที่อยู่ในแง่บวก คนที่ตาพิการฟังแล้วจะรู้สึกกระปรี้กระเปร่า และมีกำลังใจดำรงชีวิตต่อไป

สำหรับทัศนคติในการดำเนินชีวิตของใครแต่ละคนไม่เหมือนกัน และสำหรับคนตาบอดจะมองว่า “โลกใบนี้กว้างใหญ่ไพศาล สวยงาม” แต่บางครั้งก็รู้สึกท้อถอย ไม่สามารถขบถได้เหมือนคนตาปกติก็รู้สึกน้อยใจเป็นบางครั้ง แต่อารมณ์ก็เปลี่ยนไป บางครั้งก็สุข บางครั้งก็ทุกข์ ก็เป็นกันทุกคนแต่ก็จะพยายามคิดให้สุข คิดในแง่บวก **“เป็นคนตาบอด แต่ใจไม่ได้บอด”**

โรคฟันผุและโรคในช่องปากอื่น ๆ เป็นปัญหาอย่างมากในกลุ่มคนตาบอด การดูแลรักษาความสะอาดในช่องปาก คนส่วนมากจะนึกถึงเฉพาะคนปกติ ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ แต่คนตาบอดกลับถูกละเลยเรื่องของการทำความสะอาดในช่องปาก ก่อให้เกิดปัญหาในช่องปากตามมา ส่งผลกระทบต่อร่างกายของผู้พิการ

หนึ่งสัปดาห์ดูแลสุขภาพทันตกรรมสำหรับผู้บกพร่องทางการเห็น จัดทำขึ้นเพื่อให้ทันตแพทย์หรือหมอฟันได้มีความรู้และสามารถดูแลสุขภาพทันตกรรมและด้านอื่น ๆ สำหรับผู้บกพร่องทางการเห็น เพื่อให้คนตาบอดมีสุขภาพช่องปากและฟันที่แข็งแรง สามารถดำรงชีวิตประจำวันอย่างมีความสุขส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ในโอกาสนี้ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก

โปรดดลบันดาลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหนังสือการดูแลทางทันตกรรมสำหรับ
ผู้บกพร่องทางการเห็น รวมถึงผู้ที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้และนำความรู้ไปใช้กับ
กลุ่มคนตาบอด ประสบแต่ความสุข ความเจริญ ทั้งชีวิตส่วนตัว และหน้าที่การงาน
ตลอดไป

(นายมนตรี คงใจมั่น)

นายกสมาคมคนตาบอดจังหวัดพิษณุโลก

นางสาวอัจฉรา คล้อยแก้ว

เลขานุการสมาคมคนตาบอดจังหวัดพิษณุโลก, ผู้พิมพ์

คำนิยม

เวลาออกไปข้างนอกแล้วมีคนพูดว่า ‘น่าสงสาร’ ที่เรามองไม่เห็น พอได้ยินแบบนี้ ดิฉันก็รู้สึกแย่นิดหน่อย เราไม่ได้ต้องการความสงสารหรือเห็นใจจากใครขนาดนั้น เพราะเราเองก็ช่วยเหลือตัวเองได้ แต่ถ้าเขาอยากช่วยอะไรเราหรือเวลาที่เรากำลังต้องการความช่วยเหลือ อยากให้เขาไม่ต้องกลัวที่จะยื่นมือเข้ามาช่วยไม่ว่าจะเป็นสิ่งเล็กน้อยแค่ไหนก็ตาม แค่นี้เราก็รู้สึกขอบคุณมากแล้ว

ดิฉันรู้จักคุณหมออักษรพล มาประมาณมากกว่า 7 ปี เริ่มต้นจากการทำโครงการร่วมกัน และเราก็ได้เรียนรู้และสนิทกัน คุณหมอเป็นคนทำฟันให้ดิฉัน ดิฉันมีโรคประจำตัวเยอะ ทานยากี่เยอะ เรื่องฟันจึงมีปัญหาค่อนข้างมาก แต่ก็ไว้วางใจเท่าที่อยู่กับคุณหมอมานี้ สัมผัสได้ถึงความใจดีและเห็นอกเห็นใจคนอื่นของคุณหมอ

คุณหมอดัดต่อให้ดิฉันมาเป็นแบบสำหรับหนังสือการดูแลทางทันตกรรมสำหรับผู้บกพร่องทางการเห็น คุณหมอเล่ารายละเอียดและความตั้งใจในการทำหนังสือครั้งนี้ ดิฉันรู้สึกมีคุณค่ามากขึ้น ว่าดิฉันก็มีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือคนอื่น ขอขอบคุณแทนกลุ่มผู้บกพร่องทางการเห็นทุกคนที่มีคนสนใจและอยากดูแลด้านช่องปากและฟัน

จริง ๆ แล้วความรู้สึกจริงใจ และไม่กลัวที่จะอยากรักษาคนตาบอดของคุณหมอ ฟัน พวกเราจะสัมผัสได้ถึงความรู้สึกนั้น พวกเราจะอบอุ่นและไว้วางใจร่วมมือในการทำฟันและไม่กลัวอีกต่อไป

(นางทิติยา เจริญชาติ)

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
ที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาและการวิจัยแก่ผู้เขียนมาโดยตลอด

“ผู้แต่งหรือผู้เรียบเรียงหรือคณะของผู้แต่งหรือผู้เรียบเรียง ได้รับเงินรางวัล
การแต่งหรือเรียบเรียงหนังสือหรือตำรา จากคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
นเรศวร”

ขอขอบคุณพี่ น้อง และเพื่อนทันตแพทย์ ตลอดจนเพื่อน ๆ และบุคลากร
คณะทันตแพทย์ทุกคน ผู้เป็นกัลยาณมิตรทุกท่านที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือและ
เป็นกำลังใจให้ผู้เขียนตลอดการเขียนหนังสือเล่มนี้

ขอขอบคุณสมาคมคนตาบอดจังหวัดพิษณุโลกที่เปิดโอกาสและสนับสนุน
ให้ผู้เขียนได้ดูแลสุขภาพช่องปากและฟันของกลุ่มคนตาบอด รวมถึงร่วมกิจกรรม
ต่าง ๆ และการเข้าร่วมประชุมสมัชชาคนตาบอดแห่งชาติ

ขอขอบคุณคุณศุติยา เจริญชาติ ผู้บกพร่องทางการมองเห็นผู้เป็นแบบที่
แสนน่ารัก อารมณ์ดีที่ให้ความรักความสนิทสนมและช่วยเหลือดูแลกันมาตลอด

ขอขอบคุณ ทพ.ภาคิไนย สีหะอำไพ, ทพญ.พัชรพรพรรณ อยู่สุข และ
ทพญ.สุพัตรา วิชาชัย ที่ร่วมเก็บข้อมูลและเยี่ยมบ้านเพื่อการวิจัย และการรักษา
ทางทันตกรรมสำหรับกลุ่มคนตาบอดในจังหวัดพิษณุโลก

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้เป็นที่รักและเป็นผู้ให้ความรัก
ความเข้าใจ เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต ขอขอบคุณพี่ น้อง และคนพิเศษ
ที่มอบความรัก กำลังใจและผลักดันให้ผู้เขียนเขียนหนังสือได้สำเร็จ

สารบัญ

บทที่ 1 เรียนรู้เข้าใจ: ภาวะบกพร่องทางการเห็น1

ความหมายของภาวะบกพร่องทางการเห็น..... 2

สาเหตุและการวินิจฉัยภาวะบกพร่องทางการเห็น 3

การปรับตัวส่วนตัวและการปรับตัวทางสังคมของผู้บกพร่อง
ทางการเห็น..... 16

หลักการใช้ชีวิตร่วมกันกับผู้บกพร่องทางการเห็น..... 42

สิทธิทางกฎหมาย ปัญหาทางกฎหมาย 63

จักษุสาธารณสุข..... 74

บทสรุป 79

เอกสารอ้างอิง..... 82

บทที่ 2 ภาวะบกพร่องทางการเห็นกับงานทันตกรรม 91

อาการแทรกซ้อนหรือผลกระทบจากภาวะบกพร่องทางการเห็น 92

ปัญหาสุขภาพช่องปากของผู้บกพร่องทางการเห็น..... 100

บทสรุป 103

เอกสารอ้างอิง..... 105

บทที่ 3 แนวทางการรักษาทางทันตกรรมในกลุ่มผู้บกพร่องทางการเห็น..109

ขั้นตอนในการให้บริการทันตกรรมแก่ผู้บกพร่องทางการเห็น 110

การประเมินความเสี่ยงของการเกิดโรคในช่องปาก 129

การจัดการพฤติกรรมเพื่อการรักษาทางทันตกรรม 141

การให้ทันตสุขศึกษาแก่ผู้บกพร่องทางการเห็น 145

ทันตแพทย์กับภาวะโภชนาการในกลุ่มผู้บกพร่องทางการเห็น	165
การจัดโปรแกรมทันตสุขศึกษาสำหรับผู้บกพร่องทางการเห็น	170
เทคนิคที่ใช้ในการดูแลผู้บกพร่องทางการเห็นในคลินิกทันตกรรม	172
อาการแทรกซ้อนและข้อพึงระวังภายหลังการรักษาทางทันตกรรม	184
บทสรุป	192
เอกสารอ้างอิง	196

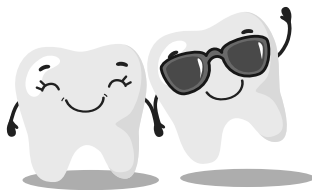
บทที่ 4 การป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพช่องปากและฟัน.....205

การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากสำหรับผู้บกพร่อง	
ทางการเห็นและผู้พิการด้านอื่น ๆ	206
การป้องกันโรคในกลุ่มผู้บกพร่องทางการเห็นและคนพิการ	215
การส่งเสริมการเข้าถึงบริการสุขภาพช่องปากของผู้บกพร่อง	
ทางการเห็น	217
คลินิกทันตกรรมที่เหมาะสมกับผู้บกพร่องทางการมองเห็น	223
ความยินยอมของผู้ป่วยในการรักษา	228
การเยี่ยมบ้านผู้บกพร่องทางการมองเห็นและผู้พิการด้านอื่น ๆ	232
โครงการทางทันตสาธารณสุขสำหรับผู้บกพร่องทางการเห็น	236
บทสรุป	247
เอกสารอ้างอิง	251

ดัชนี.....257

"เพื่อเรียนรู้ เข้าใจและมองเห็นความเป็นมนุษย์
รวมถึงศักยภาพมากกว่าความพิการ"

- ภัชรพล สำเนียง -

เรียนรู้ เข้าใจ
ภาวะบกพร่องทางการเห็น

เรียนรู้ เข้าใจ ภาวะบกพร่องทางการเห็น

ความหมายของภาวะบ่ร่องทางการเห็น

ความพิการทางการเห็น หมายถึง คนที่มีข้อจำกัดในการทำกิจกรรมชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบ่ร่องในการเห็น

หลักเกณฑ์การวินิจฉัยความพิการทางการเห็น

1. หลักเกณฑ์ความพิการ ตามประกาศกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ ได้แบ่งความพิการทางการเห็นออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1 *ตาบอด* หมายถึง เมื่อตรวจวัดตาข้างที่ดีกว่าด้วยแว่นสายตาธรรมดาอยู่ในระดับแยกว่า 3 ส่วน 60 เมตร (3/60) หรือ 20 ส่วน 400 ฟุต (20/400) ลงมาจนกระทั่งมองไม่เห็นแม้แต่แสงสว่าง หรือมีลานสายตาแคบกว่า 10 องศา

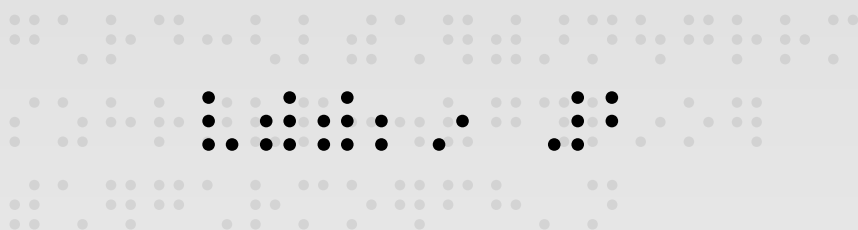
1.2 *ตาเห็นเลือนราง* หมายถึง เมื่อตรวจวัดสายตาข้างที่ดีกว่าด้วยแว่นสายตาธรรมดาแล้วอยู่ในระดับตั้งแต่ 3 ส่วน 60 เมตร (3/60) หรือ 20 ส่วน 400 ฟุต (20/400) ไปจนถึงแยกว่า 6 ส่วน 18 เมตร (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 ฟุต (20/70) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

2. เมื่อสิ้นสุดการรักษาพยาบาลตามปกติแล้ว แต่ความผิดปกติหรือความบ่ร่องนั้นยังคงมีอยู่ และไม่สามารถแก้ไขให้ดีขึ้นได้ด้วยแว่นสายตาธรรมดา ซึ่งหมายถึงคนที่มีความผิดปกติทางการเห็นภายใต้เงื่อนไข ดังนี้

2.1 เมื่อการอักเสบนั้นได้รับการรักษาแล้วอย่างน้อย 3 เดือน

2.2 หลังการผ่าตัดเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน

กรณีที่มีความผิดปกติของกล้ามเนื้ออกลูกตา (Extraocular muscle) ต่อกะจกจากภยันตราย (Traumatic cataract) เลือดออกในวุ้นตาจากภยันตราย (Traumatic vitreous hemorrhage) ให้ลงความเห็นหลังได้รับอันตรายต่ตาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 12 เดือน

ภาวะบกพร่องทางการเห็น กับงานทันตกรรม

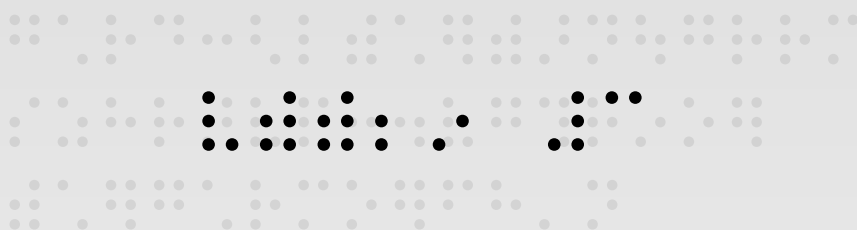

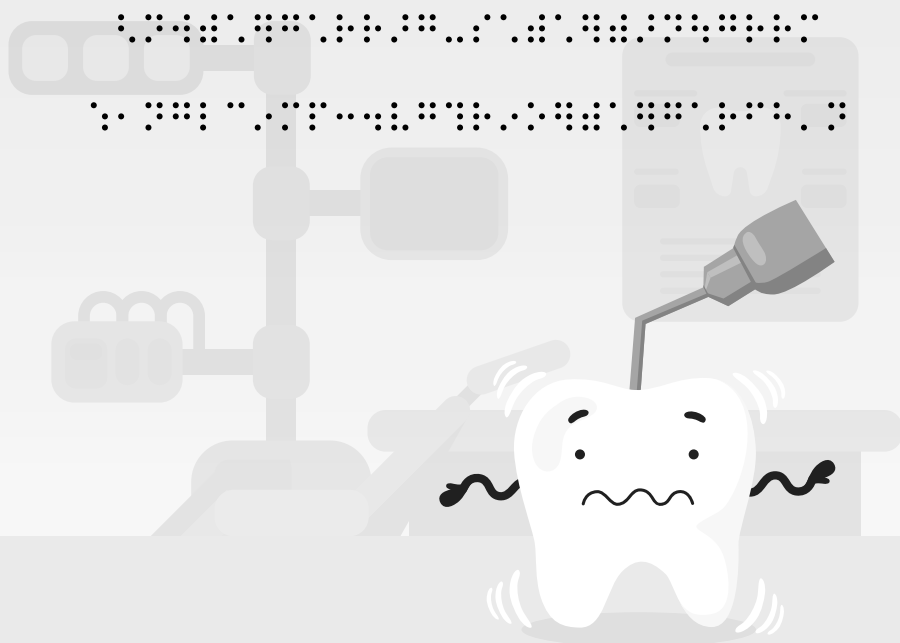
อาการแทรกซ้อนหรือผลกระทบจากภาวะบกพร่องทางการเห็น

ในการพิจารณาด้านการดูแลทางทันตกรรมนั้น สาเหตุของภาวะบกพร่องทางการเห็นที่สัมพันธ์กับปัญหาโรคทางระบบ เช่น ภาวะหัวใจที่ผิดปกติภาวะโรคประจำตัว เช่น โรคเบาหวาน ที่ผู้บกพร่องทางการเห็นเป็นร่วมอยู่ด้วยนั้นส่งผลต่อการดูแลทางทันตกรรมมากกว่าภาวะบกพร่องทางการเห็นที่เขาเป็นแต่อย่างไรก็ตาม บางปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะบกพร่องทางการเห็นจะส่งผลต่อการดูแลทางทันตกรรม เช่น ยาไดอะซีแพม (Diazepam) และยาอะโทรปีน (Atropin) ควรหลีกเลี่ยงสำหรับกลุ่มผู้ป่วยที่เป็นโรคต่อกระจก เป็นต้น

อาการและความพิการที่สัมพันธ์กับภาวะบกพร่องทางการมองเห็นที่พบได้บ่อยคือ ภาวะบกพร่องทางการได้ยิน (Hearing impairment) ประมาณร้อยละ 34 โรคข้ออักเสบ (Arthritis) ประมาณร้อยละ 25 ภาวะหัวใจ (Heart Condition) ประมาณร้อยละ 18 ปัญหาการเคลื่อนไหว (Mobility problems) ประมาณร้อยละ 14 และเบาหวาน (Diabetes) ประมาณร้อยละ 9 ซึ่งอาการเหล่านี้เป็นผลมาจากการมีอายุที่เพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์ของโรคในช่องปากและฟันที่เกี่ยวข้องกับโรคตา ดังแสดงในตาราง 2

แนวทางการรักษาทางทันตกรรม ในกลุ่มผู้บกพร่องทางการเห็น

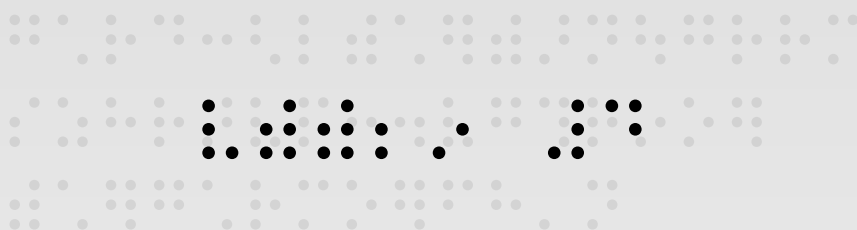

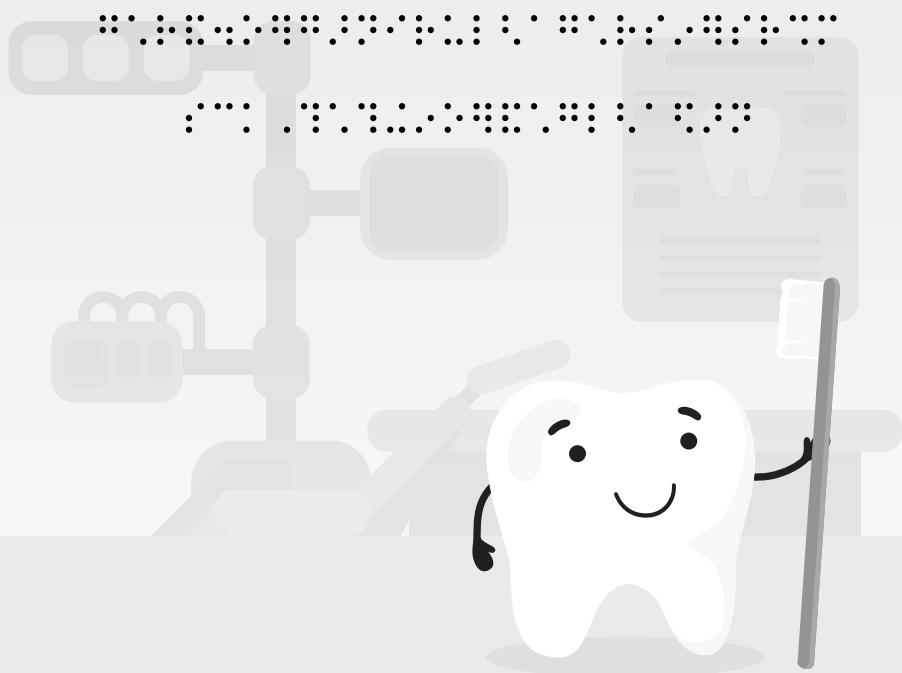
ขั้นตอนการให้บริการทันตกรรมแก่ผู้บกพร่องทางการเห็น

ขั้นตอนในการให้บริการทางทันตกรรมแก่ผู้บกพร่องทางการเห็นควรคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การยินยอมรับการรักษา (Informed consent)
2. การเข้าถึงสถานบริการ (Office accessibility) รวมถึงการจัดสถานที่ให้บริการให้เหมาะสม
3. การประเมินผู้ป่วย (Patient assessment)
 - 3.1 ประเมินด้านร่างกายและจิตใจ ได้จากการซักประวัติทางการแพทย์
 - 3.2 การประเมินสภาพจิต (mental status) ได้แก่ ระดับสติปัญญา (Intellectual) สภาวะทางอารมณ์ (Psychological and/or emotional condition and needs)
 - 3.3 การประเมินครอบครัว (Family history) สถานะทางสังคมและสิ่งแวดล้อม (social situation & living environment)
 - 3.4 ประเมินสภาวะช่องปาก โดยรวบรวมจากประวัติการรักษาทางทันตกรรม (Past dental history) และการตรวจภายในช่องปาก
4. การสื่อสารกับผู้พิการ (Communication with persons with disabilities)
5. การจัดทำในการรักษาทางทันตกรรมที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการสำลักสิ่งแปลกปลอมเข้าไปในทางเดินหายใจ (Positioning and airway protection)

การป้องกันโรคและการส่งเสริม สุขภาพช่องปากและฟัน

การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากสำหรับผู้บกพร่องทางการเห็นและผู้พิการด้านอื่น ๆ

ปัญหาสุขภาพช่องปาก สามารถป้องกันได้ด้วยการปฏิบัติพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งเรียกรวม ๆ กันว่าพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก ประกอบด้วยพฤติกรรมที่สำคัญ เช่น พฤติกรรม การบริโภคอาหารตามชนิด รูปแบบ และแบบแผนที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ หลีกเลี่ยงการบริโภคอาหารที่เป็นโทษต่อสุขภาพ พฤติกรรม การดูแลอนามัยช่องปาก และพฤติกรรมการตรวจและเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากของตนเอง พฤติกรรมเหล่านี้เป็นเรื่องของการปฏิบัติในกิจวัตรประจำวัน ซึ่งจะต้องสร้างและปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อให้ปฏิบัติจนเกิดเป็นความเคยชินและพัฒนาเป็นนิสัยถาวรเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพสามารถดูแลสุขภาพช่องปากของตนเอง และให้คำแนะนำกับประชาชนได้อย่างถูกต้องการสร้างเสริมสุขภาพเป็นกลยุทธ์ในการป้องกันปัญหาสุขภาพ ผู้บกพร่องทางการเห็น และคนพิการจำนวนมากมีความจำเป็นในการส่งเสริมสุขภาพเช่นเดียวกันหรืออาจมากกว่าประชากรทั่วไป คนพิการมีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาสุขภาพ เช่น คนทั่วไป แต่พวกเขาอาจมีสุขภาพอื่น ๆ เพิ่มขึ้น อันเป็นผลจากสภาวะความบกพร่องและสุขภาพที่อ่อนแอ การสร้างเสริมสุขภาพช่องปากของผู้บกพร่องทางการเห็นควรสนับสนุนไปพร้อมกับการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคอื่น ๆ

ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพ

ภาวะสุขภาพของบุคคลได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทั้งส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวาง ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพโดยทั่วไปและสุขภาพช่องปากสำหรับผู้บกพร่องทางการเห็น และคนพิการมีหัวข้อหลักดังนี้

1. พันธุกรรม มีผลต่ออายุขัย ความมีสุขภาพดีและความเป็นไปได้ในการเกิดความเจ็บป่วยต่าง ๆ รวมถึงโรคบางอย่างในช่องปากที่สามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้

หนังสือแนะนำ

ปรีกัณฑ์บำบัดด้านการติดเชื้อ

ผู้แต่ง: รศ. ดร. ทพญ.อิชยา เขียมวัฒนา

โรคปริทันต์เป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การสูญเสียฟัน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดโรคปริทันต์ คือ จุลชีพก่อโรค บางชนิดที่รวมกันอยู่ในคราบจุลินทรีย์ แนวทางในการรักษาโรควิธีหนึ่ง คือ ปรีกัณฑ์บำบัดไร้ศัลยกรรม โดยการลดจำนวนจุลินชีพก่อโรคด้วยการใช้สารเคมีหรือยาต้านจุลชีพ หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันและรักษาโรคปริทันต์ โดยกล่าวถึง โรคปริทันต์ และปรีกัณฑ์บำบัดด้านการติดเชื้อ ยาต้านจุลชีพทางระบบในปรีกัณฑ์บำบัด ยาต้านจุลชีพเฉพาะที่ ในปรีกัณฑ์บำบัด ตลอดจนการใช้สารระงับเชื้อในการควบคุมคราบจุลินทรีย์ด้วยสารเคมี หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับนิสิตทันตแพทย์ ทันตแพทย์ และผู้สนใจทั่วไป ที่จะนำไปใช้ประกอบการศึกษานำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม ตลอดจนการดูแลสุขภาพช่องปาก เพื่อการป้องกันและรักษาโรคปริทันต์

การวินิจฉัยโรคปริทันต์ได้มีการปรับเปลี่ยนการแบ่งกลุ่มโรคปริทันต์ใหม่ตาม AAP และ EFP 2018 โดยสิ่งที่เปลี่ยนอย่างชัดเจนคือ ได้มีการวินิจฉัยผู้ป่วยหรือจัดกลุ่มผู้ป่วยให้อยู่ในกลุ่มเหงือกที่มีสุขภาพดีและไม่มีการแบ่งกลุ่มผู้ป่วยโรคปริทันต์อีกเสบรุกราน แต่ให้รวมอยู่ในกลุ่มโรคปริทันต์อักเสบเลย ในการวินิจฉัยโรคปริทันต์อีกเสบนั้นจะมีการประเมินระดับความรุนแรงของโรค (Stage) และอัตราการลุกลาม (Grade) ด้วย ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนการรักษาที่ง่ายและเหมาะสมต่อไป นอกจากนี้จะมีวิธีการพิจารณาการวางแผนการรักษาในชั้นโรคทางระบบที่เกี่ยวข้องในการรักษาโรคปริทันต์ รวมถึงการวางแผนการรักษาในขั้นต้น ขั้นแก้ไข และขั้นประคับประคอง เพื่อให้การรักษาโรคปริทันต์นั้นประสบความสำเร็จ หนังสือฉบับนี้เหมาะสำหรับนิสิตทันตแพทย์ ทันตแพทย์ และบุคคลทั่วไปที่จะสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียน การประกอบวิชาชีพ และการดูแลสุขภาพช่องปากต่อไป

พฤติกรรมสุขภาพ: แนวคิด ทฤษฎี และ การประยุกต์ใช้

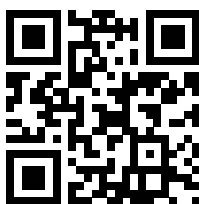
ผู้แต่ง: ผศ. ดร. ทพญ.ศิริรัช วัชรานาก

สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

สั่งซื้อหนังสือออนไลน์ จัดส่งถึงบ้านสะดวกรวดเร็ว

สั่งซื้อทันที

กรณีต้องการสั่งซื้อหนังสือปริมาณมาก หรือเข้าชั้นเรียนติดต่อได้ที่
ฝ่ายจัดจำหน่ายสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

✉ nuph@nu.ac.th สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
☎ 0 5596 8833-8836 [nu_publishing](https://twitter.com/nu_publishing)

NUPH
online store

www.nupress.grad.nu.ac.th